

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษายุคศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษจังหวัดเชียงใหม่

21st Century Guidance Administration of the Schools under the Office of the
Special Education Administration, Chiang Mai Province

รุ่งนภา เจริญสุข Runghapa Jaroansook
ธีระภัทร ประสมสุข Sekchai Chompoonuch
เสกชัย ขมบุญข Tasnee Boonmaphi
จันทรราย ยมสูงเนิน Janchai Yomsungnern
มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
North-chiang mai university
g653302040@northcm.ac.th

Received 2024/03/11

Revised 2024/08/16

Accepted 2024/05/08

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้บริหาร จำนวน 38 คน ครูผู้สอน จำนวน 562 คน ในโรงเรียน 9 โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ งานบริการเก็บรวบรวมข้อมูลรายบุคคล งานบริการจัดวางตัวรายบุคคล งานบริการสารสนเทศ งานบริการให้คำปรึกษา และงานบริการติดตามและประเมินผล

2) บริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้างานแนะแนวของโรงเรียนโดยการใช้ประเด็นคำถามจากผลการวิเคราะห์มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การบริการให้คำปรึกษา ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนเพื่อลดความตึงเครียดและเพิ่มความไว้วางใจ การให้คำปรึกษาจะมีประสิทธิภาพเมื่อมีความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายและนักเรียนต้องมาด้วยความเต็มใจ การติดตามและประเมินผล ควรใช้เครื่องมือที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการติดตามผล การติดตามผลงานควรดำเนินการใน

รูปแบบของคณะกรรมการ โดยอาจใช้แบบสอบถามและวิธีทางสถิติ หรือการวิจัยเพื่อให้การติดตามเป็นไปอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การบริหารหลักสูตร, หลักสูตรสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21.

Abstract

This research aimed to 1) study the state of guidance administration in the 21st century of schools under the Office of Special Education Administration, Chiang Mai Province, and 2) study the development guidelines for guidance administration in the 21st century. The research was conducted in a survey format with 38 administrators and 562 teachers in 9 schools under the Office of Special Education Administration, Chiang Mai Province.

The research results found that:

1) The state of guidance administration in the 21st century of schools under the Office of Special Education Administration, Chiang Mai Province, was at a high level, namely, individual data collection services, individual placement services, information services, consultation services, and monitoring and evaluation services.

2) Guidelines for the development of guidance administration in the 21st century of schools under the Office of Special Education Administration, Chiang Mai Province. From the interviews, it was found that school administrators and guidance supervisors used the questions from the analysis results as interview topics using content analysis. The consultation service should create a good relationship between teachers and students to reduce stress and increase trust. The consultation will be effective when there is cooperation from all personnel and students must come willingly. Monitoring and evaluation should use modern and efficient tools to monitor the results. Monitoring the results should be conducted in the form of a committee. It may use questionnaires and statistical methods or research to make the monitoring comprehensive and effective.

Keywords: Curriculum Administration, School Curriculum, 21st Century.

บทนำ

ในปัจจุบันการจัดบริการแนะแนวถือว่ามีผลสำคัญสำหรับผู้เรียนในทุกระดับชั้นมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียน เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ จึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาทุกๆ ด้าน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเหล่านั้นสามารถ ปรับตัวได้อย่างมีความสุขในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวและแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2561 - 2565) จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา ความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิต ภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีโดยสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาการแนะแนวการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2561 - 2565) ที่กล่าวถึงวิสัยทัศน์ของการแนะแนวที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ ด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม มีสุขภาวะที่ดี มีทักษะชีวิต และทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีพันธกิจ ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพตนเอง ผ่านกระบวนการแนะแนวและการให้คำปรึกษา เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาวะดี ทักษะชีวิต และทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 พร้อมดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) พัฒนาระบบการแนะแนวในสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน 4) ส่งเสริมและสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข จึงทำให้การบริการงานแนะแนวซึ่งประกอบด้วย 5 งาน คือ

1) งานบริการการรวบรวมข้อมูลนักเรียน: เพื่อให้ครูแนะแนวเข้าใจผู้เรียนได้ดีขึ้น และสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

2) งานบริการสนเทศ: การให้ความรู้ ข้อมูล และข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาชีพ และการปรับตัว

3) งานบริการให้คำปรึกษา: การจัดให้คำปรึกษาในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม

4) งานบริการจัดวางตัวบุคคล: การช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนในวิชาที่ตนเองสนใจและมีโอกาสประกอบอาชีพตามความสามารถ

5) งานบริการติดตามผล: การติดตามและประเมินผลการบริการที่ดำเนินการแล้ว เพื่อปรับปรุงและพัฒนา (ปราณี ตันติตระกูล, 2556) ซึ่งจะต้องจัดให้ครอบคลุมสาระสำคัญของการแนะแนวทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จักแสวงหา รู้จักใช้ข้อมูลการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้

2) ด้านอาชีพ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจในโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตมีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบตามที่ตนเองถนัดและสนใจ

3) ด้านส่วนตัวและสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รักสิ่งแวดล้อมมีภาวะทางอารมณ์ มีทักษะชีวิตและสามารถปรับตัวดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ดังนั้นการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนระดับต่าง ๆ ต้องใช้ทักษะที่จำเป็นโดยเฉพาะทักษะด้านการบริหารของผู้บริหารหรือการจัดการ การวางแผนและการบริหารในระดับโรงเรียน ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรภายในมีบทบาทต่อการกำหนดทิศทาง นโยบาย และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จต้องมีความพร้อมในด้านคุณลักษณะที่โดดเด่น กล่าวคือมีทักษะทางปัญญาสูง เป็นนักบริหารมืออาชีพ มีจิตเชิงสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดี และเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์มีความคาดหวังสูงที่มุ่งสร้างความสำเร็จของงาน ตลอดจนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมยุคใหม่ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นกลไกเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขันและทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

สำหรับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป้าหมายคือเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และสามารถนำทักษะไปประกอบอาชีพ หรือเป็นแนวทางในการศึกษาต่อ เพื่อดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์แห่งตน ตามศตวรรษที่ 21 (แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 5 ปี : 2560-2564)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่เปิดรับนักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษา ประเภทเด็กยากจนมากเป็นพิเศษ อยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากสถานศึกษา เด็กกำพร้าบิดามารดา เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่แตกแยก ไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดู เข้ามาอยู่ประจำในโรงเรียน จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ อันจะส่งผลให้สามารถบริหารการดำเนินงานแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ทั้ง 5 งาน คือ 1) งานบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียน 2) งานบริการสารสนเทศ 3) งานบริการให้คำปรึกษา 4) งานบริการจัดวางตัวบุคคล และ 5) งานบริการติดตามผล (ปราณี ตันติตระกูล, 2556)

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 9 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน ครูผู้สอน จำนวน 562 คน รวมทั้งสิ้น 600 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607 - 610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 งาน ประกอบด้วย 1) งานบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียน 2) งานบริการสารสนเทศ 3) งานบริการให้คำปรึกษา 4) งานบริการจัดวางตัวบุคคล 5) งานบริการติดตามผล

แบบสอบถามมีลักษณะเป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale) มีความหมายและค่าน้ำหนัก ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยมีประเด็นในการศึกษา ได้แก่ 1) ปัจจัยส่งเสริมให้การบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีประสิทธิภาพ มีอะไรบ้าง 2) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีอะไรบ้าง และท่านจะดำเนินการแก้ปัญหาอย่างไร 3) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ยุคศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือ

1.2 สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่างๆเพื่อกำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะ สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

1.3 นำแบบสอบถามที่ปรับตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) รวมไปถึงความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนทางภาษา โดยค่าดัชนี IOC ของความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 -1.00 เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับ

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์ และมีความเหมาะสมไปทดลอง (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่เป็นกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยนำไปทดลองใช้ แล้วนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach,1990, pp. 202-204) นำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

1.5 นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการดำเนินงานวิจัย เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข เพื่อจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มประชากรในการวิจัย

2. แบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ยุคศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่

2.2 โดยกำหนดประเด็นคำถาม สร้างแบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ยุคศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ข้อมูลและข้อคำถาม

2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน เพื่อตรวจสอบ และพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับแก้ไขอีกครั้ง

2.6 ปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

การวิจัย “การบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. สภาพการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า

งานบริการเก็บรวบรวมข้อมูลรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่มีการปฏิบัติสูงที่สุด คือ การวางแผนสำรวจข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ

งานบริการสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่มีการปฏิบัติสูงที่สุด คือ การให้ข้อมูลสารสนเทศในช่องทางที่หลากหลาย เช่น Line , Facebook , Instagram , Tiktok เป็นต้น

งานบริการให้คำปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่มีการปฏิบัติสูงที่สุด คือ การติดตามผลหลังการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

งานบริการจัดวางตัวบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่มีการปฏิบัติสูงที่สุด คือ การประสานงานฝ่ายต่างๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องการเรียน การศึกษาต่อและอาชีพ

งานบริการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่มีการปฏิบัติสูงที่สุด คือ การนำข้อมูลไปวางแผนระบบงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. แนวทางพัฒนาการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า

งานบริการให้คำปรึกษา ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพที่ดี เนื่องจากการให้คำปรึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนเป็นสำคัญ โดยสัมพันธภาพที่ดีจะช่วยลดความตึงเครียด เพิ่มความรู้สึกผ่อนคลาย ความไว้วางใจทำให้นักเรียนเปิดใจและให้ความร่วมมือกับครูกรณีนักเรียนเป็นโรคซึมเศร้าควรประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ ภายนอก เพื่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านจิตสังคม เนื่องจากการรักษาโรคซึมเศร้าจะได้ผลดียิ่งขึ้นเมื่อ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าได้รับการช่วยเหลือทั้งในด้านชีวภาพ เช่น การรับประทานยาตามที่แพทย์สั่ง และด้านจิตสังคม เช่น การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีคนรับฟังเข้าใจ ให้กำลังใจ การจัดบริการให้คำปรึกษาจะได้ผลดีมีประสิทธิภาพ จะต้องเกิดจากความร่วมมือและความสมัครใจจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน และนักเรียนผู้มารับบริการจะต้องมาด้วยความเต็ม

ใจให้ความร่วมมือด้วย ควรมีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การให้คำปรึกษา โดยครูแนะแนว ที่ห้องแนะแนว การให้คำปรึกษา โดยครูที่ปรึกษา ที่ห้องพักครู การให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษา เฉพาะกรณี เช่น ปัญหาการเรียน สุขภาพ พฤติกรรม ฯลฯ ครูที่ปรึกษาพึงเป็นผู้รับฟังที่ดี เพราะปัญหา ของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ปัญหาเดียวกันแต่เป็นปัญหาของบุคคลที่มีประสบการณ์ต่างกัน และมีวิธีการในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน การรับฟังจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การเข้าใจปัญหาของ ผู้รับคำปรึกษา และสามารถมองเห็นวิธีแก้ไขจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคลได้ งานบริการ ติดตามและประเมินผล ได้แก่ ควรสร้างเครื่องมือติดตามนักเรียนที่ออกเรียนกลางคันมีส่วนช่วยให้รู้ สาเหตุและปัจจัย สำคัญของการออกกลางคันระหว่างเรียนว่ามีสาเหตุใด เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการ วางแผนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนได้ งานแนะแนวควร ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับ การบริการงานแนะแนวใน โรงเรียนเพื่อแนวทางการพัฒนางานแนะแนวในปีการศึกษาต่อไป ควรมีกระบวนการติดตามนักเรียนที่ สำเร็จการศึกษา สามารถใช้กลุ่มไลน์ หรือช่องทางการสื่อสารโซเชียลเป็นเครื่องมือช่วยในการติดตาม นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ควรจัดกิจกรรมโดยการพาศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษามาแนะแนวการใช้ ชีวิตในรั้ว มหาวิทยาลัยและแนวทางการประกอบอาชีพเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเป็นต้นแบบแก่นักเรียนใน โรงเรียน และควรติดตามและประเมินผลในทุกบริการ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย “การบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 1. การบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารและครูควรมีความรู้ความสามารถมี ทักษะในการบริหารงานแนะแนวรวมทั้งมีความเข้าใจลักษณะข้อบ่งชี้ของการแนะแนว สภาพการ บริหารงานแนะแนวอย่างชัดเจน ตระหนักและเห็นความสำคัญของการแนะแนว สอดคล้องกับสุนิสา วงศ์อารีย์ (2559 : 252-253) กล่าวว่า การบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ การดำเนินงานแนะแนวมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้ เพราะงานแนะแนวเป็นงานที่เกี่ยวข้อง กับบุคลากรหลายฝ่ายทั้งบุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรภายนอกสถานศึกษารวมทั้งตัว ผู้เรียนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของการแนะแนว การบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษา และสอดคล้องกับ นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2558 : 34-38) กล่าวว่า ปัจจุบันการแนะแนวมีความสำคัญและมีความจำเป็นมาก ยิ่งขึ้นเพราะปัญหาต่างๆ ของ นักเรียนในโรงเรียนมีมากขึ้น มีทักษะปัญหาในการศึกษาเล่าเรียน ปัญหาในการประกอบอาชีพ ตลอดจนปัญหาส่วนตัว หากทางโรงเรียนจัดให้มีบริการแนะแนวขึ้น ปัญหาดังกล่าวย่อมน้อยลงไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเอง และยังประโยชน์ต่อการบริหารงาน

โรงเรียนด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของวณัญญา แก้วแก้วปาน (2563) พบว่า ลักษณะการจัดบริการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดกิจกรรมบริการต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง ทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เป็นลักษณะกิจกรรมบริการที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ พร้อมทั้งสามารถเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างชาญฉลาด ซึ่งลักษณะการจัดบริการ ประกอบด้วย 1) บริการสำรวจข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) บริการสารสนเทศ 3) บริการให้การปรึกษา 4) บริการจัดวางตัวบุคคล และ 5) บริการติดตามผล ส่วนแนวทางการจัดบริการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า การจะพัฒนาการจัดบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายและมีแนวทางร่วมกัน ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบายและการสนับสนุนด้านการแนะแนว 2) การส่งเสริมบทบาทและพัฒนาบุคลากรด้านการแนะแนว 3) การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของบุคลากรด้านงานแนะแนว 4) การทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ทันสมัย 5) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 6) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแนะแนว

อภิปรายผลวิจัยข้อที่ 2. แนวทางการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมแนะแนวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรให้ความสำคัญกับบทบาทของครูแนะแนวมากขึ้น เนื่องจากครูแนะแนวถือเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนในการพัฒนาตนเอง โดยครูแนะแนวต้องทำงานร่วมกับเครือข่ายด้านการแนะแนว เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับงานแนะแนวอยู่เสมอ ควรจัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพเฉพาะด้านและตรงกับความสนใจของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย ร่วมกับการนำเทคโนโลยีที่หลากหลายและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนการสอนปกติและการเสริมทักษะด้านต่างๆ ที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียน และสอดแทรกความรู้เข้าไปในการทำกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดโครงการ ต่างๆ ตามกลุ่มความสนใจ เพื่อเป็นการส่งเสริมและตอบสนองกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบันให้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงไกร นครพงศ์ (2564 : 100-102) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. การบริการให้คำปรึกษา 3. การบริการจัดวางตัวบุคคล 4. การบริการสารสนเทศ 5. การบริการติดตามและประเมินผล 2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง มีหลากหลายแนวทาง ได้แก่ ด้านการบริการสนเทศ ควรมีการจัดตั้งเพจชู้ปักงานแนะแนวโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง เป็นช่องทางที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการสื่อสาร

เผยแพร่ข่าวสารที่จำเป็นและทันสมัยแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว ถูกต้อง อีกทั้งห้องแนะแนวในโรงเรียนสามารถเป็นแหล่งสืบค้นความรู้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักเรียน ทั้งการบริการหนังสือและคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ด้านการบริการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ในการติดตามนักเรียนที่ออกเรียนกลางคันมีส่วนร่วมสำคัญที่ช่วยให้งานแนะแนวรู้สาเหตุและปัจจัยสำคัญของการออกกลางคันระหว่างเรียนว่ามีสาเหตุใดเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหการ ออกกลางคันของนักเรียนในปีการศึกษาถัดไปและสามารถใช้กลุ่มไลน์หรือช่องทางการสื่อสารโซเชียลเป็น เครื่องมือช่วยในการติดตามนักเรียนเหล่านี้นวมถึงนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมให้ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษา มาบอกเล่าประสบการณ์แก่นักเรียนในโรงเรียน โดยทุกปีการศึกษาการสอบถามความคิดเห็นของครู และนักเรียนเกี่ยวกับการบริการงานแนะแนวทุกด้านในโรงเรียนจะเป็นแนวทางสะท้อนการทำงานของงานแนะแนวเพื่อที่งานแนะแนวได้ปรับปรุงการดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัย “การบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 การบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่

องค์ความรู้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า งานบริการให้คำปรึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุน

กิจกรรมแนะแนวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรให้ความสำคัญกับบทบาทของครูแนะแนวมากขึ้น เนื่องจากครูแนะแนวถือเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนในการพัฒนาตนเอง โดยครูแนะแนวต้องทำงานร่วมกับเครือข่ายด้านการแนะแนว เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับงานแนะแนวอยู่เสมอ งานบริการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนว ควรจัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพเฉพาะด้านและตรงกับความสนใจของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย ร่วมกับการนำเทคโนโลยีที่หลากหลายและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนการสอนปกติและการเสริมทักษะด้านต่างๆ ที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียน และสอดแทรกความรู้เข้าไปในการทำกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดโครงการ ต่างๆ ตามกลุ่มความสนใจ เพื่อเป็นการส่งเสริมและตอบสนองกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบันให้มากที่สุด งานบริการสนเทศ ควรมีการจัดตั้งเพจเฟซบุ๊กงานแนะแนวโรงเรียน เป็นช่องทางที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการสื่อสารเผยแพร่ข่าวสารที่จำเป็นและทันสมัยแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว ถูกต้อง อีกทั้งห้องแนะแนวในโรงเรียนสามารถเป็นแหล่งสืบค้นความรู้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักเรียน ทั้งการบริการหนังสือและคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ค้นหาข้อมูลต่าง ๆ งานบริการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือต่าง เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการ ออกกลางคันของนักเรียนในปีการศึกษาถัดไปและสามารถใช้กลุ่มไลน์หรือช่องทางการสื่อสารโซเชียลเป็น เครื่องมือช่วยในการติดตามนักเรียนเหล่านี้นวมถึงนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมให้ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษามาทบอเล่าประสบการณ์แก่นักเรียนในโรงเรียน โดยทุกปีการศึกษาการสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการบริการงานแนะแนวทุกด้านในโรงเรียนจะเป็นแนวทางสะท้อนการทำงานของงานแนะแนวเพื่อที่งานแนะแนวได้ปรับปรุงการดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป

สรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบสภาพการบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ โดยจะใช้ข้อมูลจากการการศึกษา เพื่อส่งเสริม พัฒนา งานแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่และรวมถึงโรงเรียนอื่นๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานแนะแนวอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลของการวิจัยครั้งนี้สามารถสะท้อนเกี่ยวกับการบริหารงานบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างชัดเจน เพื่อทางโรงเรียนต่างๆ โดยเฉพาะผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษา สามารถที่จะนำข้อมูลเหล่านี้มาสู่การบริหารจัดการและวางแผนในการปรับปรุงงานแนะแนวให้ดียิ่งขึ้น

2.สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาการจัดการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน มีการกำหนดภาระงาน บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของบุคลากรเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ

3.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวควรจัดให้มีการอบรมครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาอย่างมีเทคนิคและสามารถช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างเหมาะสม

4.ควรจัดให้มีการนิเทศ ติดตามผลการจัดการบริการการให้คำปรึกษาของงานแนะแนว ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานแนะแนวให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขนาดต่างๆ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานแนะแนว
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานแนะแนว

References

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *ระบบการแนะแนวในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2550). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562*. กรุงเทพฯ: CURSUA.
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกรียงไกร นครพงศ์. (2564). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นรินทร์ จุลทรัพย์. (2558). *การแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน*. สงขลา: สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ปราณี ตันติตระกูล. (2556). *ปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- วันัญญา แก้วแก้วปาน. (2563). *การศึกษาการจัดบริการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนิสา วงศ์อารีย์. (2559). *“การแนะแนวเบื้องต้น” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา จิตวิทยาการแนะแนวสำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*.